

**Evropska Konvencija o varstvu
človekovih pravic in temeljnih svoboščin,
spremenjena in dopolnjena s Protokolom
št. 11**

**z dodatnim Protokolom in Protokoli št. 4,
6, 7, 12 in 13**

Besedilo Konvencije je bilo spremenjeno v skladu z določbami Protokola št. 3 (ETS št. 45), ki je pričel veljati 21. septembra 1970, Protokola št. 5 (ETS št. 55), ki je pričel veljati 20. decembra 1971 ter Protokola št. 8 (ETS št. 118), ki je pričel veljati 1. januarja 1990 in vključuje tudi besedilo Protokola št. 2 (ETS št. 44) ki je, v skladu s 3. odstavkom 5. člena, postal sestavni del Konvencije z veljavnostjo od 21. septembra 1970. Vse določbe, ki so bile po teh Protokolih spremenjene ali dodane, nadomesti Protokol št. 11 (ETS št. 155), od dneva, ko je pričel veljati t.j. od 1. novembra 1998. S tem datumom se prekliče Protokol št. 9 (ETS 140), ki je pričel veljati 1. oktobra 1994.

Tajništvo Evropskega sodišča za človekove pravice
september 2003

Konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin

Rim, 4.novembra1950

Vlade podpisnice te Konvencije, članice Sveta Evrope, so se,

upoštevajoč Splošno deklaracijo o človekovih pravicah, ki jo je razglasila Generalna Skupščina Združenih narodov dne 10. decembra 1948,

upoštevajoč, da si ta deklaracija prizadeva zagotoviti splošno in učinkovito priznavanje in spoštovanje v njej razglašeni pravic,

upoštevajoč, da je cilj Sveta Evrope doseči večjo enotnost med njegovimi članicami, in da je eden izmed načinov za zagotavljanje tega cilja varstvo in nadaljnji razvoj človekovih pravic in temeljnih svoboščin,

ponovno potrjujoč svojo globoko vero v temeljne svoboščine, na katerih temeljita pravičnost in mir v svetu, in ki jih je mogoče najbolje zavarovati na eni strani z dejansko politično demokracijo in na drugi strani s skupnim razumevanjem in spoštovanjem človekovih pravic, od katerih so te svoboščine odvisne,

odločene, da kot vlade evropskih držav, ki jih navdihuje ista miselnost, in ki imajo skupno dediščino idealov in političnega izročila o spoštovanju svobode in vladavine prava, store prve korake k skupnemu uveljavljanju nekaterih pravic, ki so določene v špolski deklaraciji,

dogovorile o naslednjem:

1. člen – Obveznost spoštovanja človekovih pravic

Visoke pogodbenice priznavajo vsakomur, ki sodi v njihovo pristojnost, pravice in svoboščine, opredeljene v prvem delu te Konvencije.

I. DEL – PRAVICE IN SVOBOŠČINE1

2. člen – Pravica do življenja

- 1 Pravica vsakogar do življenja je zavarovana z zakonom. Nikomur ne sme biti življenje odvzeto, razen ob izvršitvi sodbe, s katero je sodišče koga spoznalo za krivega za kaznivo dejanje, za katero je z zakonom predpisana smrtna kazen.
- 2 Kot kršitev tega člena se ne štejeta odvzem življenja, če je posledica uporabe nujno potrebne sile:
 - a pri obrambi katerekoli osebe pred nezakonitim nasiljem,
 - b pri zakonitem odvzemu prostosti ali pri preprečitvi bega osebi, ki je zakonito priprta,
 - c pri zakonitem dejanju, ki ima namen zadušiti izgrede ali vstajo.

3. člen – Prepoved mučenja

Nikogar se ne sme mučiti, niti nečloveško ali ponižujoče z njim ravnati, ali ga kaznovati.

4. člen – Prepoved sučenjstva in prisilnega dela

- 1 Nikogar se ne sme drčati v sučenjstvu ali v podločnosti
- 2 Od nikogar se ne sme zahtevati, naj opravlja prisilno ali obvezno delo.
- 3 Pojem prisilno ali obvezno delo v zvezi s tem členom ne vključuje:
 - a dela, ki se zahteva pri rednem prestajanju zapora v skladu z določbami 5. člena te Konvencije, ali med pogojnim odpustom s prestajanja zaporne kazni;
 - b katerekoli službe vojaške narave ali službe, ki se namesto obveznega služenja vojaškega roka zahteva v državah, v katerih je ugovor vesti dopusten;
 - c dela, ki je komu dodeljeno ob nevarnosti ali v primeru izrednega stanja, ko je ogroženo življenje ljudi ali blaginja skupnosti;
 - d del ali služb, ki so sestavni del običajnih dolžnosti.

5. člen – Pravica do svobode in varnosti

- 1 Vsakdo ima pravico do svobode in osebne varnosti. Nikomur se ne sme odvzeti prostost, razen v naslednjih primerih in v skladu s postopkom, ki je predpisan z zakonom:
 - a zakonit zapor, odrejen s sodbo pristojnega sodišča;
 - b zakonit odvzem prostosti osebi, ki se ne pokori zakoniti odločbi sodišča, ali zato da bi zagotovili izpolnitev kakšne z zakonom naložene obveznosti;
 - c zakonit odvzem prostosti, ki je potreben zato, da bi osebo privedli pred pristojno sodno oblast ob utemeljenem sumu, da je storila kaznivo dejanje, ali kadar je to utemeljeno nujno zato, da bi preprečili storitev kaznivega dejanja ali beg po storjenem kaznivem dejanju;
 - d pripor mladoletnika na podlagi zakonite odločbe zaradi nadzorovanja vzgojne ali zakonit odvzem prostosti mladoletniku zato, da bi ga privedli pred pristojno oblast;
 - e pripor oseb, da bi preprečili širjenje nalezljivih bolezni, ali duševno bolnih oseb, alkoholikov, narkomanov in potepuhov;
 - f zakonit odzem prostosti osebi z namenom, da bi ji preprečili nedovoljen vstop v državo, ali pripor osebe, proti kateri teče postopek za izgon ali za izročitev.
 - 2 Ob odvzemu prostosti je treba vsakogar takoj poučiti v jeziku, ki ga razume, o vzrokih za odvzem prostosti in česa ga dolžijo.
 - 3 Vsakogar, ki mu je bila odvzeta prostost v skladu z določbami točke c 1. odstavka tega člena, je treba takoj privedi pred sodnika ali drugo uradno osebo, ki na podlagi zakona izvršuje sodno oblast; vsakdo ima pravico, da mu sodijo v razumnem roku ali ga izpustijo. Izpustitev na prostost je lahko pogojena z jamstvi, da bo prišel na sojenje.
 - 4 Vsakdo, ki mu je bila odvzeta prostost, ima pravico začeti postopek, v katerem bo sodišče hitro odločilo o zakonitosti odvzema prostosti in odredilo njegovo izpustitev, če je bil odvzem prostosti nezakonit.
 - 5 Kdor je bil žrtev odvzema prostosti v nasprotju z določbami tega člena, ima iztožljivo pravico od odškodnine.
- 4

6. člen – Pravica do poštenega sojenja

- 1 Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ali o kakršni koli kazenski obtožbi zoper njega pravično in javno ter v razumnem roku odloča neodvisno in nepristransko z zakonom ustanovljeno sodišče. Sodba mora biti izrečena javno, toda tisk in javnost sta lahko izločena s sojenja deloma ali v celoti v interesu morale, javnega reda ali državne varnosti, če to v demokratični družbi zahtevajo koristi mladoletnikov ali varovanje zasebnega življenja strank, ali pa v nujno potrebnem obsegu, kadar je to po mnenju sodišča nujno potrebno zaradi posebnih okoliščin, če bi javnost sojenja škodovala interesom pravičnosti.
- 2 Kdor je obdolžen kaznivega dejanja, velja za nedolžnega, dokler ni v skladu z zakonom dokazana njegova krivda.
- 3 Kdor je obdolžen kaznivega dejanja, ima naslednje minimalne pravice:
 - a da ga takoj in podrobno seznanijo v jeziku, ki ga razume, o bistvu in vzrokih obtožbe, ki ga bremeni;
 - b da ima primeren čas in možnosti za pripravo svoje obrambe;
 - c da se brani sam ali z zagovornikom po lastni izbiri ali če nima dovolj sredstev za plačilo zagovornika, da ga dobi brezplačno, če to zahtevajo interesi pravičnosti;
 - d da zaslišuje oziroma zahteva zaslišanje obremenilnih prič, in da doseže navzočnost in zaslišanje razbremenilnih prič ob enakih pogojih, kot veljajo za obremenilne priče;
 - e da ima brezplačno pomoč tolmača, če ne razume ali ne govori jezika, ki se uporablja pred sodiščem.

7. člen – Ni kazni brez zakona

- 1 Nihče ne sme biti obsojen za katerokoli dejanje, izvršeno s storitvijo ali opustitvijo, ki ni bilo določeno kot kaznivo dejanje po domačem ali po mednarodnem pravu v času, ko je bilo storjeno. Prav tako se ne sme izreči strožja kazen od tiste, ki jo je bilo mogoče izreči, ko je bilo kaznivo dejanje storjeno.
- 2 Ta člen ni ovira za sojenje in kaznovanje oseb za kako storitev ali opustitev, ki je bila v času, ko je bila storjena, kazniva po splošnih načelih, ki jih priznavajo civilizirani narodi.

8. člen – Pravica do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja

- 1 Vsakdo ima pravico do spoštovanja njegovega zasebnega in družinskega življenja, doma in dopisovanja.
- 2 Javna oblast se ne sme vmešavati v izvrševanje te pravice, razen, če je to določeno z zakonom in nujno v demokratični družbi zaradi državne varnosti, javne varnosti ali ekonomske blaginje države, zato, da se prepreči nered ali kaznivo dejanje, da se zavaruje zdravje ali morala, ali da se zavarujejo pravice in svoboščine drugih ljudi.

9. člen – Svoboda mišljenja, vesti in vere

- 1 Vsakdo ima pravico do svobode mišljenja, vesti in vere. Ta pravica vključuje svobodo spremembe vere ali prepričanja ter svobodo, da človek bodisi sam ali skupaj z drugimi ter zasebno ali javno izraža svojo vero ali prepričanje, pri bogoslužju, pouku, praksi in verskih obredih
- 2 Svoboda izpovedovanja vere ali prepričanja se sme omejiti samo v primerih, ki jih določa zakon, in če je to v demokratični družbi nujno zaradi javne varnosti, za varovanje javnega reda, zdravja ali morale ali zaradi varstva pravic in svoboščin drugih ljudi.

10. člen – Svoboda izražanja

- 1 Vsakdo ima pravico do svobode izražanja. Ta pravica obsega svobodo mišljenja ter sprejemanja in sporočanja obvestil in idej brez vmešavanja javne oblasti in ne glede na meje. Ta člen ne preprečuje državam, da zahtevajo dovoljenje za delo radijskih, televizijskih in kinematografskih podjetij.
- 2 Izvrševanje teh svoboščin vključuje tudi dolžnosti in odgovornosti in je zato lahko podrejeno obličnosti in pogojem, omejitvam ali kaznim, ki jih določa zakon, in ki so nujne v demokratični družbi zaradi varnosti države, njene ozemeljske celovitosti, zaradi javne varnosti, preprečevanja neredov ali kaznivih dejanj, za varovanje zdravja ali morale, za varovanje ugleda ali pravic drugih ljudi, za preprečitev razkritja zaupnih informacij ali za varovanje avtoritete in nepristranskosti sodstva.

11. člen – Svoboda zbiranja in združevanja

- 1 Vsakdo ima pravico do svobode zbiranja in združevanja, vključno s pravico, da ustanavlja sindikate in se jim pridruži, da bi zavaroval svoje interese.
- 2 Izvrševanje teh pravic je mogoče omejiti samo z zakonom, če je to nujno v demokratični družbi zaradi državne ali javne varnosti, za preprečitev neredov ali kaznivih dejanj, zaradi varovanja zdravja ali morale ali za varovanje pravic in svoboščin drugih ljudi. Ta člen ne preprečuje, da bi pripadnikom oboroženih sil, policije ali državne uprave z zakonom omejili izvrševanje teh pravic.

12. člen – Pravica do poroke

Moški in ženske, zreli za zakon, imajo pravico skleniti zakonsko zvezo in si ustvariti družino v skladu z domačimi zakoni, ki urejajo uveljavljanje te pravice.

13. člen – Pravica do učinkovitega pravnega sredstva

Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, ki jih priznava ta Konvencija, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti.

14. člen – Prepoved diskriminacije

Uživanje pravic in svoboščin, določenih s to Konvencijo, je zagotovljeno vsem ljudem brez razlikovanja glede na spol, raso, barvo kože, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, narodnostni ali socialni izvor, pripadnost narodni manjšini, lastnino, rojstvo ali kakšne druge okoliščine.

15. člen – Derogacija v primeru izrednega stanja

- 1 Med vojno ali ob drugi splošni nevarnosti, ki ogroža življenje naroda, sme vsaka Visoka pogodbenica sprejeti ukrepe, s katerimi derogira svoje obveznosti iz te Konvencije, v strogo omejenem obsegu, ki ga terjajo kritične razmere, in ob pogoju, da ti ukrepi niso v nasprotju z njenimi drugimi obveznostmi po mednarodnem pravu.
- 2 Na podlagi te določbe ni mogoče derogirati pravic iz 2. člena, razen v primerih smrti, ki so posledica zakonitih vojnih dejanj, kakor tudi ne pravic 3. in 4. (1. odstavek) ter 7. člena.

- 3 Vsaka Visoka pogodbenena stranka, ki uporabi možnost začasne omejitve pravic, mora generalnega sekretarja Sveta Evrope celovito seznaniti z ukrepi, ki jih je sprejela, in z razlogi zanje. Obvestiti mora generalnega sekretarja Sveta Evrope tudi o tem, kdaj so ti ukrepi prenehali veljati, in od kdaj veljajo zopet v celoti določbe Konvencije.

16. člen – Omejitve politične dejavnosti tujcev

Nobene iz določb 10., 11. in 14. člena ni mogoče šteti kot preprečevanje Visokim pogodbenim strankam, da bi določale omejitve političnega delovanja tujcev.

17. člen – Prepoved zlorabe pravic

Nobene določbe v tej Konvenciji ni mogoče razlagati tako, kot da vsebuje za katerokoli državo, skupino ali posameznika, pravico do kakršnekoli dejavnosti ali dejanja, ki je usmerjeno h kršenju katerih koli pravic ali svoboščin, ki so tu določene, ali k njihovem omejevanju v večjem obsegu, kot je določeno v tej Konvenciji.

18. člen – Omejitev restrikcij pravic

Omejitev pravic in svoboščin, ki jih ta Konvencija dopušča, ni mogoče uporabiti za namene, ki bi bili drugačni od predpisanih.

II. DEL – EVROPSKO SODIŠČE ZA ČLOVEKOVE PRAVICE

19. člen – Ustanovitev sodišča

Za zagotovitev spoštovanja obveznosti, ki so jih sprejele Visoke pogodbene stranke s to Konvencijo in njenimi protokoli, se ustanovi Evropsko sodišče za človekove pravice, v nadaljevanju imenovano "Sodišče". Sodišče je stalno.

20. člen – Število sodnikov

Sodišče ima toliko sodnikov, kolikor je Visokih pogodbenih strank.

21. člen – Kriteriji za opravljanje funkcij

- 1 Sodniki morajo imeti visok moralni ugled in morajo bodisi izpolnjevati zahtevane pogoje za opravljanje visokih pravosodnih funkcij ali pa morajo biti splošno priznani pravni strokovnjaki.
- 2 Sodniki delujejo na Sodišču v osebnem svojstvu.
- 3 Med opravljanjem te funkcije sodniki ne smejo sprejeti nobene dolžnosti, ki ni združljiva z njihovo neodvisnostjo, nepristranskostjo ali pa z drugimi zahtevami te funkcije, ki ima značaj polne zaposlitve; o vseh vprašanih, ki izhajajo iz uporabe tega odstavka, odloča Sodišče.

22. člen – Volitev sodnikov

- 1 Sodnike z večino glasov izvoli parlamentarna skupščina s seznama treh kandidatov, ki jih imenuje vsaka Visoka pogodbeni stranka.
- 2 Enak postopek velja tudi za dopolnitev Sodišča, če so pristopile nove Visoke pogodbene stranke, ali za zapolnitev izpraznjenih mest.

23. člen – Trajanje mandata

- 1 Sodniki so izvoljeni za dobo šestih let. Lahko so ponovno izvoljeni. Vendar pa polovici sodnikov, ki so bili izvoljeni na prvih volitvah, mandat poteče po izteku treh let.
- 2 Sodnike, ki jim poteče mandat ob koncu prvega triletnega obdobja, izbere z žrebom generalni sekretar Sveta Evrope takoj potem, ko so izvoljeni.

- 3 Da bi v kar največji možni meri zagotovili, da se mandat polovice sodnikov obnovi vsaka tri leta, lahko Parlamentarna skupščina, preden začne z naslednjimi volitvami, odloči, da mandat enega ali več sodnikov, ki jih bodo izvolili, ne bodo trajali šest let, vendar pa tudi ne smejo biti daljši od devet in ne krajši od treh let.
- 4 V primerih, ko gre za več kot en mandat, in Parlamentarna skupščina uporabi določbe prejšnjega odstavka, določi razporeditev mandatov z žrebom generalni sekretar Sveta Evrope, takoj po volitvah.
- 5 Sodnik, ki je izvoljen namesto sodnika, čigar mandat še ni potekel, opravlja to dolžnost do konca predhodnikovega mandata.
- 6 Sodnikom mandat poteče, ko dosežejo starost 70 let.
- 7 Sodniki opravljajo svojo funkcijo do zamenjave. Po zamenjavi ostajajo pristojni za zadeve, ki so jim bile že dodeljene.

24. člen – Odpoklic

Sodnik je lahko razrešen svoje funkcije samo v primeru, če ostali sodniki z dvotretjinsko večino odločijo, da ne izpolnjuje več zahtevanih pogojev.

25. člen – Sodna pisarna in pravni sodelavci

Sodišče ima sodno pisarno, katere funkcijo in organizacijo določa poslovnik sodišča. Sodišču pomagajo pravni sodelavci.

26. člen – Plenarno sodišče

Plenarno sodišče:

- a voli svojega predsednika in enega ali dva podpredsednika za dobo treh let; lahko so ponovno izvoljeni;
- b ustanavlja senate za določeno obdobje;
- c voli predsednike senatov Sodišča; ti so lahko ponovno izvoljeni;
- d sprejme poslovnik Sodišča;
- e voli tajnika in enega ali več namestnikov.

27. člen – Odbori, senati in veliki senat

- 1 Za proučitev zadev, predločenih Sodišču, le-to zaseda v odborih s tremi sodniki, v senatu s sedmimi sodniki in v velikem senatu s sedemnajstimi sodniki. Senati Sodišča ustanavljajo svoje odbore za dobo enega leta.
- 2 Sodnik, ki ga izvoli država stranka v sporu, je po uradni dolžnosti član senata in velikega senata; v primeru njegove odsotnosti ali če ne more sodelovati, ta država sama izbere osebo, ki sodeluje kot sodnik.
- 3 Veliki senat vključuje tudi predsednika Sodišča, podpredsednike, predsednike senatov in druge sodnike, izbrane v skladu s poslovnikom Sodišča. Kadar je zadeva predložena velikemu senatu v skladu s 43. členom, ne sme noben sodnik iz senata, ki je izrekel sodbo, sodelovati v velikem senatu, razen predsednika senata in sodnika, ki je sodeloval v imenu določene države.

28. člen – Izjave odborov o nesprejemljivosti

Odbor lahko soglasno odloči, da posamezna pritožba, predložena v skladu s 34. členom, ni sprejemljiva ali jo črta s seznama zadev, če se ta odločitev lahko sprejme brez dodatne proučitve. Taka odločitev je dokončna.

29. člen – Odločitve senatov o sprejemljivosti in o vsebini pritožb

- 1 Če v skladu z 28. členom ni bila sprejeta nobena odločitev, senat odloči o sprejemljivosti posameznih pritožb, predloženih v skladu s 34. členom.
- 2 Senat odloči o sprejemljivosti ter o vsebini meddržavnih pritožb, predloženih v skladu s 33. členom.
- 3 Odločitev o sprejemljivosti se sprejme ločeno, razen če sodišče v izjemnih primerih ne odloči drugače.

30. člen – Odstop pristojnosti velikemu senatu

Če zadeva, ki jo senat obravnava, načenja tehtno vprašanje v zvezi z razlago Konvencije ali njenih protokolov ali pa bi rešitev vprašanja lahko privedla do protislovja s predhodno izrečeno sodbo Sodišča, lahko senat, če še ni izrekel svoje sodbe, kadar koli prepusti pristojnost velikemu senatu, če temu nobena od strani ne nasprotuje.

31. člen – Pooblastila velikega senata

Veliki senat:

- a odloča o pritožbah, predloženih bodisi v skladu s 33. ali 34. členom, če mu je zadevo prepustil senat v skladu s 30. členom ali mu je bila zadeva predložena v skladu s 43. členom, in
- b obravnava zahteve za svetovalna mnenja, predložene v skladu s 47. členom.

32. člen – Pristojnost sodišča

- 1 Sodišče je pristojno za vse zadeve v zvezi z razlago in uporabo Konvencije in njenih protokolov, ki so mu predložene pod pogoji, predvidenimi v 33., 34. in 47. členu.
- 2 V primeru spora glede pristojnosti Sodišča odloči o tem Sodišče.

33. člen – Meddržavne zadeve

Vsaka Visoka pogodbeni stranka lahko obvesti Sodišče o vsaki domnevni kršitvi določil Konvencije in njenih protokolov, ki bi jih po njenem mnenju lahko pripisali drugi Visoki pogodbeni stranki.

34. člen – Pritožbe posameznikov

Sodišče lahko sprejme pritožbo od katere koli osebe, nevladne organizacije ali skupine posameznikov, ki zatrjujejo, da so žrtve kršitev pravic, priznanih s Konvencijo in njenimi Protokoli, s strani katere koli Visoke pogodbene stranke. Visoke pogodbene stranke se zavezujejo, da na noben način ne bodo ovirale dejanskega izvajanja te pravice.

35. člen – Merila dopustnosti

- 1 Sodišče sme obravnavati zadeve šele potem, ko so bila izčrpana vsa domača pravna sredstva v skladu s splošno priznanimi pravili mednarodnega prava in v šestih mesecih od dne, ko je bila sprejeta dokončna odločitev po domačem pravu.
- 2 Sodišče ne obravnava nobene posamezne pritožbe, predložene na podlagi 34. člena, ki je:
 - a anonimna;

- b v bistvu ista kot zadeva, ki jo je sodišče že obravnavalo, ali ki je že v drugem postopku mednarodne preiskave ali reševanja in ne vsebuje nobenih novih pravno relevantnih informacij.
- 3 Sodišče razglasi za nedopustno vsako pritožbo, predloženo v skladu s 34. členom, za katero meni, da ni v skladu z določbami Konvencije ali njenih Protokolov, da je očitno neutemeljena ali pa da pomeni zlorabo pravice do pritožbe.
 - 4 Sodišče v skladu s tem členom v kateri koli fazi postopka zavrne vsako pritožbo, za katero meni, da je nedopustna.

36. člen – Posredovanje tretje strani

- 1 V vseh primerih pred senatom ali velikim senatom ima Visoka pogodbeno stranka, katere državljan je vložil pritožbo, pravico, da predloži pisne pripombe in sodeluje pri obravnavi.
- 2 Predsednik Sodišča lahko v interesu pravičnega sojenja povabi katero koli Visoko pogodbeno stranko, ki ni udeležena v postopku ali katero koli drugo osebo, ki ni vložila pritožbe, da predloži pisne pripombe ali se udeleži obravnave.

37. člen – Izbris pritožb

- 1 Sodišče lahko v kateri koli fazi postopka pritožbo izbriše s seznama zadev, če je na podlagi okoliščin možno sklepati:
 - a da vlagatelj ne namerava vztrajati pri svoji pritožbi; ali
 - b da je bila pritožba rešena; ali
 - c da zaradi kakega drugega razloga, ki ga ugotovi Sodišče, nadaljnje obravnavanje pritožbe ni več upravičeno.

Kljub temu pa Sodišče nadaljuje z obravnavo pritožb, če to zahteva spoštovanje človekovih pravic, opredeljenih v Konvenciji in njenih protokolih.
- 2 Sodišče lahko odloči, da pritožbo ponovno uvrsti na seznam zadev, če okoliščine to upravičujejo.

38. člen – Preiskava pritožbe in postopek prijateljske poravnave

- 1 Če Sodišče izjavi, da je pritožba dopustna:
 - a nadaljuje s preiskavo zadeve skupaj s predstavniki strank in po potrebi uvede preiskavo, za katere učinkovit potek morajo prizadete države po izmenjavi mnenj s Sodiščem zagotoviti potrebno pomoč;
 - b mora iti na voljo prizadetim strankam, da bi dosegle prijateljsko poravnavo zadeve na podlagi spoštovanja človekovih pravic, opredeljenih v Konvenciji in njenih Protokolih.
- 2 Postopek, voden po točki b) 1. odstavka, je zaupen.

39. člen – Prijateljska poravnava

Ob prijateljski poravnavi Sodišče izbriše zadevo s seznama na podlagi odločitve, ki se omejuje le na kratek povzetek dejstev in na opis dosečene rešitve.

40. člen – Javna obravnava in dostop do dokumentov

- 1 Obravnava je javna, razen če sodišče v izjemnih primerih ne odloči drugače.
- 2 Dokumenti, deponirani pri tajniku, so dostopni javnosti, razen če predsednik Sodišča ne odloči drugače.

41. člen – Pravično zadoščenje

Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve Konvencije ali njenih Protokolov, in če notranje pravo Visoke pogodbene stranke dovoljuje le delno zadoščenje, sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje.

42. člen – Sodbe senatov

Sodbe senatov postanejo dokončne v skladu z določbami 2. odstavka 44. člena.

43. člen – Predložitev velikemu senatu

- 1 V treh mesecih od datuma sodbe senata lahko katera koli stranka v zadevi v izjemnih primerih zahteva, da se zadeva predloži v ponovno obravnavo velikemu senatu.

2 Svèt petih sodnikov velikega senata sprejme zahtevo, če se zastavlja pomembno vprašanje v zvezi z razlago ali uporabo Konvencije ali njenih protokolov ali pa gre za vprašanje splošnega pomena.

3 Če svèt zahtevo sprejme, se veliki senat izreče o zadevi s sodbo.

44. člen – Dokončne sodbe

1 Sodba velikega senata je dokončna.

2 Sodba senata postane dokončna:

a če stranke izjavijo, da ne bodo zahtevale ponovne obravnave pred velikim senatom;

b tri mesece od datuma sodbe, če ni bilo zahteve za ponovno obravnavo pred velikim senatom;

c če zbor velikega senata zavrne zahtevo po ponovni obravnavi v skladu s 43. členom.

3 Končna sodba se objavi.

45. člen – Utemeljitev sodb in odločitev

1 Sodbe kot tudi odločitve o dopustnosti ali nedopustnosti pritožb morajo biti utemeljene.

2 Če sodba v celoti ali delno ne izraža soglasnega mnenja sodnikov, lahko vsak sodnik da svoje ločeno mnenje.

46. člen – Obveznost in izvršitev sodb

1 Visoke pogodbene stranke se obvezujejo, da bodo spoštovale končno sodbo Sodišča v vsaki zadevi, v kateri nastopajo kot stranke.

2 Končna sodba Sodišča se pošlje Odboru ministrov, ki nadzoruje njeno izvršitev.

47. člen – Svetovalna mnenja

1 Sodišče lahko na zahtevo odbora ministrov daje svetovalna mnenja o pravnih vprašanjih v zvezi z razlago Konvencije in njenih protokolov.

- 2 Takšna mnenja ne obravnavajo vprašanj, ki so povezana z vsebino ali obsegom pravic in svoboščin, opredeljenih v I. delu Konvencije in v njenih protokolih. Prav tako ne obravnavajo drugih vprašanj, ki bi jih lahko obravnavalo Sodišče ali odbor ministrov v zvezi s kakšnim postopkom, sproženim v skladu s Konvencijo.
- 3 Odločitev odbora ministrov, da zahteva svetovalno mnenje Sodišča, mora biti sprejeta z večino glasov predstavnikov, ki so upravičeni, da zasedajo v Odboru ministrov..

48. člen – Svetovalna pristojnost Sodišča

Sodišče odloči, ali sodi zahteva za svetovalno mnenje, ki mu jo predloži Odbor ministrov, v njegovo pristojnost, kot je opredeljena v 47. členu.

49. člen – Obrazložitev svetovalnih mnenj

- 1 Svetovalno mnenje Sodišča mora biti obrazloženo .
- 2 Če svetovalno mnenje v celoti ali delno ne izraža soglasnega mnenja sodnikov, ima vsak sodnik pravico dati svoje ločeno mnenje.
- 3 Svetovalno mnenje Sodišča se pošlje Odboru ministrov.

50. člen – Stroški delovanja Sodišča

Stroške za delovanje Sodišča nosi Svet Evrope.

51. člen – Privilegij in imunitete sodnikov

Sodniki uživajo med opravljanjem svojih funkcij privilegije in imunitete, ki so določeni v 40. členu Statuta Sveta Evrope in v sporazumih, sklenjenih na podlagi tega člena.

III. DEL – RAZNE DOLOČBE

52. člen – Poizvedbe generalnega sekretarja

Na zahtevo generalnega sekretarja Sveta Evrope mora vsaka Visoka pogodbeno stranka predložiti pojasnila o tem, kako njeno notranje pravo zagotavlja učinkovito uveljavljanje vseh določb te Konvencije.

53. člen – Varstvo priznanih človekovih pravic

Nobene določbe te Konvencije ni mogoče razlagati kot začasno omejitev katerih koli človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ki jih je mogoče uveljaviti po zakonih katere koli Visoke pogodbene stranke ali po sporazumih, v katerih nastopa kot Pogodbena stranka.

54. člen – Pooblastila Odbora ministrov

Nobena določba te Konvencije ne posega v pooblastila dodeljena Odboru ministrov na podlagi Statuta Sveta Evrope.

55. člen – Izključitev drugih sredstev za reševanje sporov

Visoke pogodbene stranke soglašajo, da če se ne dogovorijo drugače, ne bodo uporabile mednarodnih pogodb, konvencij ali deklaracij, ki med njimi veljajo, da bi s pritožbo sprožile spor o razlagi ali uporabi te Konvencije s sredstvi, ki jih ta Konvencija ne predvideva.

56. člen1 – Ozemeljska veljavnost Konvencije

- 1 Vsaka država sme ob ratifikaciji ali kadarkoli pozneje z notifikacijo, ki jo naslovi na generalnega sekretarja Sveta Evrope, izjaviti, da velja ta Konvencija tudi za vse ali za katero od ozemelj, za katerih mednarodne odnose je odgovorna.
- 2 Konvencija začne veljati za ozemlje ali ozemlja, navedena v notifikaciji, trideseti dan potem, ko je generalni sekretar Sveta Evrope sprejel notifikacijo.
- 3 Določbe te Konvencije se uporabljajo na teh ozemljih ob upoštevanju krajevnih razmer.
- 4 Vsaka država, ki je dala izjavo na podlagi prvega odstavka tega člena, lahko kadarkoli pozneje izjavi, da sprejema za eno ali več ozemelj, na katera se izjava nanaša, pristojnost Sodišča za sprejemanje pritožb od

posameznikov, nevladnih organizacij ali skupin posameznikov v skladu s 34. členom te Konvencije.

57. člen – Pridrški

- 1 Vsaka država lahko ob podpisu te Konvencije ali ob deponiranju svoje listine o ratifikaciji, izrazi pridržke ob katerikoli posebni določbi te Konvencije, če kak zakon, ki tedaj velja na njenem ozemlju, ni v skladu s takšno določbo. Ta člen ne dovoljuje pridržkov splošne narave.
2. Vsak pridržek po tem členu mora vsebovati kratko oznako zakona, na katerega se nanaša.

58. člen – Odpoved

- 1 Visoka pogodbená stranka lahko odpove to Konvencijo šele po preteku petih let od tedaj, ko je postala njena stranka, in po šestmesečni odpovedi, ki jo z notifikacijo naslovi na generalnega sekretarja Sveta Evrope, ta pa o tem obvesti druge Visoke pogodbene stranke.
- 2 Takšna odpoved Visoke pogodbene stranke ne razrešuje njenih obveznosti po tej Konvenciji za katero koli dejanje, ki bi ga storila pred dnem, ko je odpoved začela veljati, in ki bi lahko pomenilo kršitev takšnih obveznosti.
- 3 Vsaka Visoka pogodbená stranka, ki preneha biti članica Sveta Evrope, preneha biti ob istih pogojih tudi pogodbenica te Konvencije.
- 4 V skladu z določbami prejšnjih odstavkov je mogoče odpovedati Konvencijo za katero koli ozemlje, za katero je bila dana izjava o njeni uporabi na podlagi določb 56. člena.

59. člen – Podpis in ratifikacija

- 1 Ta Konvencija je na voljo za podpis članicam Sveta Evrope, ki jo morajo ratificirati. Listine o ratifikaciji je potrebno deponirati pri generalnem sekretarju Sveta Evrope.
- 2 Ta Konvencija začne veljati po deponiranju desetih listin o ratifikaciji.
- 3 Za poznejše podpisnice Konvencija začne veljati z datumom deponiranja njihove listine o ratifikaciji.
- 4 Generalni sekretar Sveta Evrope obvesti vse članice Sveta Evrope o začetku veljavnosti Konvencije, o imenih visokih pogodbenih strank, ki

so jo ratificirale, in o deponiranju listin o ratifikaciji, ki so prispele pozneje.

Sestavljeno v Rimu 4. novembra 1950 v angleščini in francoščini, od katerih sta obe besedili enako verodostojni, in sicer v enem izvodu, ki je shranjen v arhivih Sveta Evrope. Generalni sekretar Sveta Evrope pošlje overjene kopije vsem vladam podpisnicam.

PROTOKOL H KONVENCIJI O VARSTVU ČLOVEKOVIH PRAVIC IN TEMELJNIH SVOBOŠČIN

Pariz, 20. marca 1952

Vlade, podpisnice tega Protokola, članice Sveta Evrope, so se,

odločene, da bodo s primernimi ukrepi kolektivno zagotavljale določene pravice in svoboščine, ki še niso vključene v I. del Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ki je bila podpisana v Rimu 4. novembra 1950 (v nadaljevanju imenovana Konvencija),

dogovorile o naslednjem:

1. člen – Varstvo premoženja

Vsaka fizična ali pravna oseba ima pravico do mirnega uživanja svojega premoženja. Nikomur ne sme biti premoženje odvzeto, razen če je to v javnem interesu, v skladu s pogoji, ki jih določa zakon ter ob spoštovanju splošnih načel mednarodnega prava.

Ta določba pa nikakor ne omejuje pravice držav, da uveljavijo zakone, za katere menijo, da so potrebni za nadzor nad uporabo premoženja v skladu s splošnimi interesi ali za zagotovitev plačila davkov, drugih prispevkov ali denarnih kazni.

2. člen – Pravica do izobraževanja

Nikomur ne sme biti odvzeta pravica do izobraževanja. Pri izvajanju nalog, ki so v zvezi z vzgojo in izobraževanjem, mora država spoštovati pravico staršev, da zagotovijo svojim otrokom takšno vzgojo in izobraževanje, ki sta v skladu z njihovim verskim in filozofskim prepričanjem.

3. člen – Pravica do svobodnih volitev

Visoke pogodbene stranke se zavezujejo, da bodo izvedle v razumnih časovnih presledkih svobodne in tajne volitve, ki bodo zagotovile svobodno izražanje mnenja ljudstva pri izbiri zakonodajnih teles.

4. člen – Ozemeljska veljavnost

Vsaka Visoka pogodbeni stranka lahko ob podpisu ali ratifikaciji ali kadarkoli pozneje posreduje generalnemu sekretarju Sveta Evrope izjavo, s katero sporoči, da določbe tega Protokola veljajo za tista ozemlja, navedena v izjavi, za katerih mednarodne odnose je odgovorna.

Vsaka Visoka pogodbeni stranka, ki je posredovala izjavo iz prejšnjega odstavka, lahko kadarkoli z novo izjavo spremeni vsebino katerekoli prejšnje izjave ali pa prekliče veljavnost določb tega Protokola glede kateregakoli ozemlja.

Za izjavo, dano na podlagi tega člena, se šteje, da je v skladu s prvim odstavkom 56. člena Konvencije.

5. člen – Razmerja do Konvencije

Visoke pogodbeni stranke štejejo določbe 1., 2., 3. in 4. člena tega Protokola kot dodatne člene h Konvenciji. Vse določbe Konvencije naj se uporabljajo usklajeno.

6. člen – Podpis in ratifikacija

Ta Protokol je na voljo za podpis članicam Sveta Evrope, ki so podpisnice Konvencije; ratificira se ob ali po ratifikaciji Konvencije. Veljati začne po deponiranju desetih listin o ratifikaciji. Za podpisnico, ki ratificira Protokol naknadno, začne veljati z datumom deponiranja njene listine o ratifikaciji.

Listine o ratifikaciji se deponirajo pri generalnem sekretarju Sveta Evrope, ki vsem članicam sporoči imena držav, ki so ta Protokol ratificirale.

Sestavljeno v Parizu 20. marca 1952 v angleščini in francoščini, od katerih sta obe besedili sta enako verodostojni, in sicer v enem izvodu, ki je shranjen v arhivih Sveta Evrope. Generalni sekretar Sveta Evrope pošlje overjene kopije vsem vladam podpisnicam.

**Protokol št. 4 h Konvenciji o varstvu
človekovih pravic in temeljnih svoboščin,
ki zagotavlja določene pravice in
svoboščine, ki še niso vključene v
Konvencijo in Protokol št. 1 h Konvenciji**

Strasbourg, 16. septembra 1963

Vlade podpisnice, članice Sveta Evrope, so se,

odločene, da bodo s primernimi ukrepi kolektivno zagotavljale določene pravice in svoboščine, ki še niso vključene v I. del Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ki je bila podpisana v Rimu 4. novembra 1950 (v nadaljevanju imenovana Konvencija), in v 1. do 3. členu prvega Protokola h Konvenciji, podpisanega v Parizu 20. marca 1952,

dogovorile o naslednjem:

1. člen – Prepoved zaporne kazni zaradi dolgov

Nikomur ne sme biti odvzeta prostost samo zato, ker ne more izpolniti pogodbenih obveznosti.

2. člen – Svoboda gibanja

- 1 Vsakdo, ki je zakonito na ozemlju kake države, ima na njenem ozemlju pravico do svobode gibanja in do svobodne izbire prebivališča.
- 2 Vsakdo lahko svobodno zapusti katero koli državo, vključno tudi lastno.
- 3 Pri izvajanju teh pravic ne sme biti nobenih omejitev, razen tistih, ki so določene z zakonom, in ki so v demokratični družbi nujne zaradi državne in javne varnosti, za vzdrževanje javnega reda, za preprečevanje kaznivih dejanj, za zaščito zdravja ali morale, ali za varstvo pravic in svoboščin drugih ljudi.
- 4 Za pravice, navedene v prvem odstavku, lahko na določenih področjih veljajo omejitve, ki morajo biti v skladu z zakonom in v demokratični družbi utemeljene zaradi javnega interesa.

3. člen – Prepoved izгона državljanov

- 1 Nihče ne sme biti izgnan bodisi z individualnimi ali s kolektivnimi ukrepi z ozemlja države, katere državljan je.
- 2 Nikomur ne sme biti odvzeta pravica do vstopa na ozemlje države, katere državljan je.

4. člen – Prepoved skupinskega izгона tujcev

Skupinski izgon tujcev je prepovedan.

5. člen – Ozemeljska veljavnost

- 1 Vsaka Visoka pogodbená stranka lahko ob podpisu ali ob ratifikaciji tega Protokola ali kadarkoli pozneje posreduje generalnemu sekretarju Sveta Evrope izjavo, s katero sporoči, da bodo določbe tega Protokola veljale za tista ozemlja, navedena v izjavi, za katerih mednaodne odnose je odgovorna.
- 2 Vsaka Visoka pogodbená stranka, ki je poslala izjavo na podlagi prejšnjega odstavka, lahko občasno posreduje novo izjavo, ki spreminja katero koli prejšnjo izjavo, ali pa prekliče veljavnost določb tega Protokola glede katerega koli ozemlja.
- 3 Za izjavo, dano na podlagi tega člena, se šteje, da je v skladu s prvim odstavkom 56. člena Konvencije.
- 4 Ozemlje katerekoli države, za katero velja ta Protokol na podlagi ratifikacije ali sprejema, in vsako ozemlje, za katero velja ta Protokol na podlagi izjave, ki jo je dala ta država v skladu s 34. členom, se obravnavata kot ločeni ozemlji zaradi sklicevanja na 2. in 3. člen v zvezi z ozemljem države
- 5 Vsaka država, ki je dala izjavo v skladu s prvim ali drugim odstavkom tega člena, lahko kadar koli po tem izjavi za eno ali več ozemelj, na katera se izjava nanaša, da, kar zadeva vse ali katerega izmed členov 1 do 4 tega Protokola, sprejema pristojnost Sodišča za sprejemanje pritožb s strani fizičnih oseb, nevladnih organizacij ali skupin posameznikov v skladu s 34. členom Konvencije.

6. člen – Razmerja do Konvencije

Visoke pogodbene stranke štejejo določbe od 1. do 5. člena tega Protokola kot dodatne člene h Konvenciji. Vse določbe Konvencije naj se uporabljajo usklajeno.

7. člen – Podpis in ratifikacija

- 1 Ta Protokol je na voljo za podpis članicam Sveta Evrope, ki so podpisale Konvencijo; ratificira se ob ali po ratifikaciji Konvencije. Veljati začne po deponiranju petih listin o ratifikaciji. Za podpisnico, ki ratificira Protokol pozneje, začne veljati z datumom deponiranja njene listine o ratifikaciji.
- 2 Listine o ratifikaciji se deponirajo pri generalnem sekretarju Sveta Evrope, ki vsem članicam sporoči imena držav, ki so ta Protokol ratificirale.

V potrditev tega so podpisani, za to pravilno pooblaščen, podpisali ta Protokol.

Sestavljeno v Strasbourgu 16. septembra 1963 v angleščini in francoščini, od katerih sta obe besedili, enako verodostojni, in sicer v enem izvodu, ki je shranjen v arhivih Sveta Evrope. Generalni sekretar pošlje overjene kopije vsem državam podpisnicam.

**Protokol št. 6 h Konvenciji o varstvu
človekovih pravic in temeljnih svoboščin,
ki zadeva odpravo smrtne kazni**

Strasbourg, 28. aprila 1983

Države, članice Sveta Evrope podpisnice tega Protokola h Konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisani v Rimu 4. novembra 1950 (v nadaljevanju imenovana Konvencija), so se:

glede na to, da razvoj v številnih državah članicah Sveta Evrope izraža splošno težnjo k odpravi smrtne kazni,

dogovorile o naslednjem:

1. člen – Ukinitve smrtne kazni

Smrtna kazen se odpravi. Nihče ne sme biti obsojen na takšno kazen ali usmrčen.

2. člen – Smrtna kazen v vojnem času

Država lahko določi v svoji zakonodaji smrtno kazen za dejanja, storjena med vojno ali ob neposredni vojni nevarnosti; takšna kazen se sme uporabiti le v primerih, ki so določeni v zakonu in v skladu z določbami zakona. Država obvesti generalnega sekretarja Sveta Evrope o takšnih določbah v svoji zakonodaji.

3. člen – Prepoved derogacij

Določbe tega Protokola se ne smejo derogirati s sklicevanjem na 15. člen Konvencije.

4. člen – Prepoved pridržkov

Nobeni pridržki glede določb tega Protokola na podlagi 57. člena Konvencije niso dopustni.

5. člen – Ozemeljska veljavnost

- 1 Vsaka država lahko ob podpisu ali ob deponiranju listine o ratifikaciji, sprejemu ali odobritvi določi ozemlje ali ozemlja, za katera veljajo določbe tega Protokola.

- 2 Vsaka država lahko kadarkoli z izjavo, ki jo naslovi na generalnega sekretarja Sveta Evrope, razširi veljavnost določb tega Protokola na katerokoli drugo ozemlje, navedeno v izjavi. Za to ozemlje stopi Protokol v veljavo prvi dan meseca, ki sledi datumu, ko je generalni sekretar prejel izjavo.
- 3 Vsaka izjava, dana v skladu s prejšnjima odstavkoma, se lahko prekliče za katero koli navedeno ozemlje z notifikacijo, naslovljeno na generalnega sekretarja. Preklic začne veljati prvi dan meseca, ki sledi datumu, ko je generalni sekretar prejel takšno notifikacijo.

6. člen – Razmerje do Konvencije

Države pogodbenice štejejo določbe 1. do 5. člena tega Protokola kot dodatne člene h Konvenciji. Vse določbe Konvencije naj se uporabljajo usklajeno.

7. člen – Podpis in ratifikacija

Ta Protokol je na voljo za podpis državam članicam Sveta Evrope, ki so podpisnice Konvencije. Protokol mora biti ratificiran, sprejet ali odobren. Država članica Sveta Evrope tega Protokola ne more ratificirati, sprejeti ali odobriti, če ni hkrati ali če pred tem ratificirala Konvencije. Listine o ratifikaciji, sprejemu ali odobritvi se shranijo pri generalnem sekretarju Sveta Evrope.

8. člen – Začetek veljavnosti

- 1 Ta Protokol začne veljati prvi dan meseca, ki sledi datumu, ko je pet držav članic Sveta Evrope izrazilo soglasje, da jih ta Protokol zavezuje v skladu z določbami 7. člena.
- 2 Za vsako državo članico, ki pozneje izrazi soglasje, da jo zavezujejo določbe tega Protokola, začne veljati prvi dan meseca, ki sledi datumu deponiranja listine o ratifikaciji, sprejemu ali odobritvi.

9. člen – Naloge depozitarja

Generalni sekretar Sveta Evrope obvesti države članice Sveta Evrope:

- a o vsakem podpisu;
- b o deponiranju vsake listine o ratifikaciji, sprejemu ali odobritvi;
- c o datumu začetka veljavnosti Protokola v skladu s 5. in 8. členom;

d o vsakem drugem dejanju, notifikaciji ali sporočilu, ki se nanaša na ta Protokol.

V potrditev tega so podpisani, za to pravilno pooblaščen, podpisali ta Protokol.

Sestavljeno v Strasbourgu 28. aprila 1983 v angleščini in francoščini, od katerih sta obe besedili enako verodostojni, in sicer v enem izvodu, ki je shranjen v arhivih Sveta Evrope. Generalni sekretar Sveta Evrope pošlje overjene kopije vsem državam članicam Sveta Evrope.

Protokol št. 7 h Konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin

Strasbourg, 22. novembra 1984

Države članice Sveta Evrope, podpisnice tega Protokola, so se,

odločene, da bodo z novimi primernimi ukrepi kolektivno zagotavljale določene pravice in svoboščine iz Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ki je bila podpisana v Rimu 4. novembra 1950 (v nadaljevanju imenovana Konvencija),

dogovorile o naslednjem:

1. člen – Procesna jamstva v primeru izгона tujcev

- 1 Tujec, ki zakonito prebiva na ozemlju kake države, ne sme biti izgnan s tega ozemlja, razen z odločbo, ki temelji na zakonu, pri tem pa mora imeti možnost:
 - a predložiti razloge proti izgonu,
 - b zahtevati ponovno preučitev svoje zadeve in
 - c doseči, da ga v zvezi s tem sprejme pristojni organ ali oseba oziroma osebe, ki jih omenjeni pristojni organ pooblasti.
- 2 Tujca se sme izgnati, preden uveljavi pravice po a, b in c točki prvega odstavka tega člena, če je takšen izgon nujen zaradi varstva javnega reda ali utemeljen zaradi varnosti države.

2. člen – Pravica do pritožbe v kazenskih zadevah

- 1 Vsakdo, ki ga je sodišče obsodilo zaradi kaznivega dejanja, ima pravico, da se sodna odločba o krivdi in o kazni preizkusi pred višjim sodiščem. Uveljavljanje te pravice, vključno z razlogi, na podlagi katerih jo lahko uveljavlja, morajo biti določeni z zakonom.
- 2 Ta pravica se lahko izjemoma omeji, če gre za kršitve manjšega pomena, kakor so predpisane z zakonom, ali če je prizadetemu če na prvi stopnji sodilo najvišje sodišče ali je bil obsojen po pritožbi zoper oprostilno sodbo.

3. člen – Pravica do odškodnine v primeru sodne pomote

Če je bila pravnomočna kazenska sodba pozneje razveljavljena ali če je bila oseba pomiloščena zato, ker je kako novo ali na novo odkrito dejstvo pokazalo, da gre za sodno zmoto, ima oseba, ki je zaradi takšne obsodbe prestajala kazen, pravico do odškodnine skladno z zakonom ali prakso te države, razen če bi se dokazalo, da je prepozno razkritje takšnih dejstev prizadeti v celoti ali deloma sam povzročil.

4. člen – Pravica, da nisi dvakrat sojen ali kaznovan za isto kaznivo dejanje

- 1 Pristojni sodni organi iste države ne smejo nikogar kazensko obravnavati niti ponovno kaznovati za kaznivo dejanje, za katero je bil na podlagi zakona in v skladu s kazenskim postopkom te države s pravnomočno sodbo že oproščen ali obsojen.
- 2 Določbe prejšnjega odstavka ne preprečujejo obnove kazenskega postopka na podlagi zakona in skladno s kazenskim postopkom določene države, če obstajajo dokazi o novih ali na novo odkritih dejstvih ali pa če je v prejšnjih postopkih prišlo do bistvene napake, ki bi bila lahko vplivala na izid sojenja.
- 3 Odstopanje od tega člena na podlagi 15. člena Konvencije ni mogoče.

5. člen – Enakost zakoncev

Zakoncema gredo iz zakonske zveze enake civilnopravne pravice in dolžnosti v medsebojnem razmerju in v razmerju do svojih otrok tako med trajanjem zakonske zveze kot tudi po njenem prenehanju. Določba tega člena ne preprečuje državam uveljaviti ukrepe, ki jih narekujejo koristi otrok.

6. člen – Ozemeljska veljavnost

- 1 Vsaka država lahko ob podpisu ali ob deponiranju listine o ratifikaciji, sprejemu ali odobritvi določi ozemlje ali ozemlja, za katera veljajo določbe tega Protokola, in v kakšnem obsegu bodo veljale na tem ozemlju ali ozemljih.
- 2 Vsaka država lahko pozneje z izjavo, naslovljeno na generalnega sekretarja Sveta Evrope, razširi veljavnost določb tega Protokola na katerokoli drugo ozemlje, navedeno v izjavi. Za to ozemlje začne Protokol veljati prvi dan meseca, ki sledi pretečenemu roku dveh mesecev od datuma, ko je generalni sekretar prejel izjavo.

- 3 Vsaka izjava, dana na podlagi prejšnjih dveh odstavkov, se lahko za katerokoli ozemlje, navedeno v takšni izjavi, prekliče ali spremeni z notifikacijo, naslovljeno na generalnega sekretarja. Preklic ali sprememba začne veljati prvi dan meseca, ki sledi pretečenemu roku dveh mesecev od datuma, ko je generalni sekretar prejel notifikacijo.
- 4 Za izjavo, ki je bila dana na podlagi tega člena, se šteje, da je v skladu s prvim odstavkom 56. člena Konvencije.
- 5 Ozemlje katerekoli države, za katero velja ta Protokol na podlagi ratifikacije, sprejema ali odobritve, ter vsako ozemlje, za katero velja ta Protokol na podlagi izjave, ki jo je dala država po tem členu, se lahko obravnavata kot ločeni ozemlji v razmerju do ozemlja države iz 1. člena.
6. Vsaka država, ki je dala izjavo v skladu s 1. ali 2. odstavkom tega člena, lahko kadarkoli po tem izjavi za eno ali več ozemelj, na katera se izjava nanaša, da, kar zadeva 1. do 5. člen tega Protokola, sprejema pristojnost Sodišča za sprejemanje pritožb posameznikov, nevladnih organizacij ali skupin posameznikov v skladu s 34. členom Konvencije.

7. člen – Razmerja do Konvencije

Države pogodbenice štejejo določbe od 1. do 6. člena tega Protokola kot dodatne člene h Konvenciji. Vse določbe Konvencije naj se uporabljajo usklajeno.

8. člen – Podpis in ratifikacija

Ta Protokol je na voljo za podpis državam članicam Sveta Evrope, ki so podpisale Konvencijo. Protokol morajo države ratificirati, sprejeti ali odobriti. Tega Protokola ne more ratificirati, sprejeti ali odobriti država članica Sveta Evrope, ki ni hkrati ali pa pred tem ratificirala Konvencije. Listine o ratifikaciji, sprejemu ali odobritvi se deponirajo pri generalnem sekretarju Sveta Evrope.

9. člen – Začetek veljavnosti

- 1 Ta Protokol začne veljati prvi dan meseca, ki sledi preteku roka dveh mesecev od datuma, ko je sedem držav članic Sveta Evrope izrazilo soglasje, da jih določbe tega Protokola zavezujejo skladno z določbami 8. člena.
- 2 Za vsako državo članico, ki kasneje izrazi soglasje, da jo zavezujejo določbe Protokola, začne veljati prvi dan meseca, ki sledi preteku roka

dveh mesecev od datuma deponiranja listin o ratifikaciji, sprejemu ali odobritvi.

10. člen – Naloge depozitarja

Generalni sekretar Sveta Evrope obvesti vse države članice Sveta Evrope:

- a o vsakem podpisu,
- b o deponiranju listin o ratifikaciji, sprejemu ali odobritvi,
- c o datumu začetka veljavnosti Protokola, skladno s 6. in 9. členom,
- d o vsakem drugem dejanju, notifikaciji ali izjavi, ki se nanaša na ta Protokol.

V potrditev tega so podpisani, za to pravilno pooblašeni, podpisali ta Protokol.

Sestavljeno v Strasbourgu 22. novembra 1984 v angleščini in francoščini, od katerih sta obe besedili enako verodostojni, in sicer v enem izvodu, ki je shranjen v arhivih Sveta Evrope. Generalni sekretar Sveta Evrope pošlje overjene kopije vsem državam članicam Sveta Evrope.

Protokol št. 12 h Konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin

Rim, 4. novembra 2000

Države članice Sveta Evrope, podpisnice tega Protokola, so se

ob upoštevanju temeljnega načela, da so vsi ljudje enaki pred zakonom in imajo pravico do enakega zakonskega varstva;

odločene, da bodo še naprej podpirale enakost vseh ljudi s skupnim uveljavljanjem splošne prepovedi diskriminacije s pomočjo Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisane v Rimu 4. novembra 1950, (v nadaljevanju »Konvencija«);

ob ponovnem zagotovitvi, da načelo nediskriminacije državam pogodbenicam ne preprečuje izvajanja ukrepov za zagotavljanje dejanske enakosti v celoti, če za te obstaja objektivna in razumna utemeljitev;

dogovorile o naslednjem:

1. člen - Splošna prepoved diskriminacije

- 1 Uživanje vseh pravic, določenih z zakonom, je zagotovljeno vsem ljudem brez razlikovanja glede na spol, raso, barvo kože, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, narodnostni ali socialni izvor, pripadnost narodni manjšini, premoženje, rojstvo ali kakšne druge okoliščine.
- 2 Noben organ oblasti ne bo razlikoval na podlagi okoliščin, navedenih v prvem odstavku.

2. člen - Ozemeljska veljavnost

- 1 Vsaka država lahko ob podpisu ali deponiranju listine o ratifikaciji, sprejemu ali odobritvi določi ozemlje ali ozemlja, za katera velja ta Protokol.
- 2 Vsaka država lahko kadarkoli pozneje z izjavo, naslovljeno na generalnega sekretarja Sveta Evrope, razširi veljavnost tega Protokola na katerokoli drugo ozemlje, navedeno v tej izjavi. Za to ozemlje začne Protokol veljati prvi dan meseca, ki sledi pretečenemu roku treh mesecev od datuma, ko je generalni sekretar prejel takšno izjavo.

- 3 Vsaka izjava, dana na podlagi prejšnjih dveh odstavkov, se lahko za katerokoli ozemlje, navedeno v takšni izjavi, prekliče ali spremeni z notifikacijo, naslovljeno na generalnega sekretarja. Preklic ali sprememba začne veljati prvi dan meseca, ki sledi pretečenemu roku treh mesecev od datuma, ko je generalni sekretar prejel notifikacijo.
- 4 Za izjavo, ki je bila dana na podlagi tega člena, se šteje, da je v skladu s prvim odstavkom 56. člena Konvencije.
- 5 Vsaka država, ki je dala izjavo v skladu s 1. in 2. odstavkom tega člena, lahko kadarkoli po tem izjavi za eno ali več ozemelj, na katera se izjava nanaša, da, kar zadeva 1. člen tega Protokola sprejema pristojnost Sodišča za sprejemanje pritožb posameznikov, nevladnih organizacij ali skupin posameznikov skladu s 34. členom Konvencije.

3. člen - Razmerje do Konvencije

Države pogodbenice štejejo določbe 1. in 2. člena tega Protokola kot dodatne člene h Konvenciji. Vse določbe Konvencije naj se uporabljajo usklajeno.

4. člen - Podpis in ratifikacija

Ta Protokol je na voljo za podpis državam članicam Sveta Evrope, ki so podpisale Konvencijo. Protokol mora biti ratificiran, sprejet ali odobren. Država članica Sveta Evrope tega Protokola ne more ratificirati, sprejeti ali odobriti, ne da bi predhodno ali hkrati ratificirala Konvencijo. Listine o ratifikaciji, sprejemu ali odobritvi se deponirajo pri generalnem sekretarju Sveta Evrope.

5. člen - Začetek veljavnosti

- 1 Ta Protokol začne veljati prvi dan meseca, ki sledi preteku roka treh mesecev od datuma, ko je deset držav članic Sveta Evrope izrazilo soglasje, da jih določbe tega Protokola zavezujejo skladno z določbami 4. člena.
- 2 Za vsako državo članico, ki pozneje izrazi soglasje, da jo Protokol zavezuje, začne veljati prvi dan meseca, ki sledi preteku roka treh mesecev od datuma deponiranja listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi.

6. člen - Naloge depozitarja

Generalni sekretar Sveta Evrope obvesti vse države članice Sveta:

- a o vsakem podpisu;
- b o deponiranju listin o ratifikaciji, sprejemu ali odobritvi;
- c o datumu začetka veljavnosti Protokola, skladno z 2. in 5. členom;
- d o vsakem drugem dejanju, notifikaciji ali obvestilu, ki se nanaša na ta Protokol.

V potrditev tega so podpisani, za to pravilno pooblašeni, podpisali ta Protokol.

Sestavljeno v Rimu 4. novembra 2000 v angleščini in francoščini, od katerih sta obe besedili enako verodostojni, in sicer v enem izvodu, ki je shranjen v arhivih Sveta Evrope. Generalni sekretar Sveta Evrope pošlje overjene kopije vsem državam članicam Sveta Evrope.

**Protokol št. 13 h Konvenciji o varstvu
človekovih pravic in temeljnih svoboščin
glede odprave smrtne kazni v vseh
okoliščinah**

Vilna, 3. maja 2002

Države članice Sveta Evrope, podpisnice tega Protokola, so se,

prepričane, da je pravica do življenja temeljna vrednota v demokratični družbi in da je odprava smrtne kazni bistvenega pomena za varstvo te pravice ter polno priznanje prirojenega dostojanstva vseh ljudi;

v želji, da bi okrepile varstvo pravice do življenja, ki jo zagotavlja Konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisana v Rimu 4. novembra 1950 (v nadaljnjem besedilu: Konvencija);

ob ugotovitvi, da Protokol št. 6 h Konvenciji, ki zadeva odpravo smrtne kazni, podpisan v Strasbourgu 28. aprila 1983, ne izključuje smrtne kazni za dejanja, storjena med vojno ali ob neposredni vojni nevarnosti;

odločene, da storijo zadnji korak za odpravo smrtne kazni v vseh okoliščinah,

dogovorile o naslednjem:

1. člen - Odprava smrtne kazni

Smrtna kazen se odpravi. Nihče ne sme biti obsojen na takšno kazen ali usmrčen.

2. člen - Prepoved razveljavitev

Določbe tega Protokola se ne smejo razveljaviti s sklicevanjem na 15. člen Konvencije.

3. člen - Prepoved pridržkov

Nobeni pridržki glede določb tega Protokola na podlagi 57. člena Konvencije niso dopustni.

4. člen - Ozemeljska veljavnost

- 1 Vsaka država lahko ob podpisu ali deponiranju listine o ratifikaciji, sprejemu ali odobritvi določi ozemlje ali ozemlja, za katera velja ta Protokol.
- 2 Vsaka država lahko kadarkoli pozneje z izjavo, naslovljeno na generalnega sekretarja Sveta Evrope, veljavnost tega Protokola razširi na katerokoli ozemlje, navedeno v izjavi. Za to ozemlje začne Protokol veljati prvi dan meseca, ki sledi pretečenemu roku treh mesecev od datuma, ko je generalni sekretar prejel takšno izjavo.
- 3 Vsaka izjava, dana na podlagi prejšnjih dveh odstavkov, se lahko za katerokoli ozemlje, navedeno v takšni izjavi, prekliče ali spremeni z notifikacijo, naslovljeno na generalnega sekretarja. Preklic ali sprememba začne veljati prvi dan meseca, ki sledi pretečenemu roku treh mesecev od datuma, ko je generalni sekretar prejel notifikacijo.

5. člen - Razmerje do Konvencije

Države pogodbenice štejejo določbe od 1. do 4. člena tega Protokola kot dodatne člene h Konvenciji. Vse določbe Konvencije naj se uporabljajo usklajeno.

6. člen - Podpis in ratifikacija

Ta Protokol je na voljo za podpis državam članicam Sveta Evrope, ki so podpisale Konvencijo. Protokol mora biti ratificiran, sprejet ali odobren. Država članica Sveta Evrope tega Protokola ne more ratificirati, sprejeti ali odobriti, ne da bi predhodno ali hkrati ratificirala Konvencijo. Listine o ratifikaciji, sprejemu ali odobritvi se deponirajo pri generalnem sekretarju Sveta Evrope.

7. člen - Začetek veljavnosti

- 1 Ta Protokol začne veljati prvi dan meseca, ki sledi preteku roka treh mesecev od datuma, ko je deset držav članic Sveta Evrope izrazilo soglasje, da jih ta Protokol zavezuje skladno z določbami 6. člena.
- 2 Za vsako državo članico, ki pozneje izrazi soglasje, da jo Protokol zavezuje, začne veljati prvi dan meseca, ki sledi preteku roka treh mesecev od datuma deponiranja listine o ratifikaciji, sprejemu ali odobritvi.

8. člen - Naloge depozitarja

Generalni sekretar Sveta Evrope obvesti vse države članice Sveta Evrope:

- a o vsakem podpisu;
- b o deponiranju listin o ratifikaciji, sprejemu ali odobritvi;
- c o datumu začetka veljavnosti tega Protokola, skladno s 4. in 7. členom;
- d o vsakem drugem dejanju, notifikaciji ali obvestilu, ki se nanaša na ta Protokol.

V potrditev tega so podpisani, za to pravilno pooblaščen, podpisali ta Protokol.

Sestavljeno v Vilni 3. maja 2002 v angleščini in francoščini, od katerih sta obe besedili enako verodostojni, in sicer v enem izvodu, ki je shranjen v arhivih Sveta Evrope. Generalni sekretar Sveta Evrope pošlje overjene kopije vsem državam članicam Sveta Evrope.